

Цитування:

Вігула В. І., Ганулич Т. Ю., Цанько Є. В., Карбованець О. О. Проблема сценічної культури в аматорському вокально-інструментальному колективі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2021. № 4. С. 168-176.

Vihula V., Hanulych T., Tsanko Y., Karbovanets O. (2021). The problem of stage culture in amateur vocal-instrumental group. *National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal*, 4, 168-176 [in English].

Вігула Валентина Іванівна,

заслужений працівник культури України,
викладач кафедри мистецьких дисциплін
Ужгородського інституту
культури і мистецтв

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0815-0372>
vihula6493-3@unesp.co.uk

Ганулич Тетяна Юрївна,

викладач кафедри мистецьких дисциплін
Ужгородського інституту
культури і мистецтв

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3098-7227>
hanulych@uoa.com.nl

Цанько Євген Володимирович,

викладач кафедри мистецьких дисциплін
Ужгородського інституту
культури і мистецтв

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1984-1139>
tsanko@nanyang-uni.com

Карбованець Олександр Олександрович,

викладач кафедри мистецьких дисциплін
Ужгородського інституту
культури і мистецтв

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1495-4350>
karbovanets@u-tokio.eu

ПРОБЛЕМА СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В АМАТОРСЬКОМУ ВОКАЛЬНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНОМУ КОЛЕКТИВІ

Мета роботи полягає в тому, щоб виявити та розкрити аспекти розвитку вокального аматорського мистецтва, якостей музиканта та педагога, які усвідомлюють цінності мистецької дії та повністю заглиблюються, сприймають, відчують та поринають у зміст творів. Актуальність досліджуваної проблеми обумовлена тим, що підготовка майбутніх музикантів та педагогів повинна базуватися на їх компетентності та обізнаності, що призведе до якісної фахової підготовки аматорів у вокально-інструментальних колективах, які будуть мати фундаментальні здібності та оволодіють мистецтвом бачити, творити та відчувати. Провідними **методами** дослідження даної проблеми є методи аналізу, синтезу, зіставлення та історичного порівняння, які допоможуть розпізнати ознаки та професійні компетентності та навички, які складають сценічну культуру особистості, яка є учасником аматорського народного колективу, розкриваючи питання з більш широкою парадигми до більш вузької і чіткої системи розуміння. **Наукова новизна.** У статті розкриті і обґрунтовано сутність поняття «сценічна культура», сучасні тенденції забезпечення професійної підготовки вокалістів, розглянуто теоретичні основи цієї сукупності якостей, її вплив на педагогічну діяльність та поступове формування структурних компонентів досліджуваного феномена, її взаємозв'язок з аматорськими та народними вокальними та інструментальними колективами; виявлено компоненти сценічної культури, шляхи її формування у діячів мистецтва та її вплив на фольклор і народну творчість. **Висновки.** Матеріали статті становлять практичну та теоретичну цінність для студентів, майбутніх педагогів, викладачів музики, артистів, вокалістів та інших діячів мистецтв, які займаються професійним та особистісним саморозвитком і хочуть мати таку інтегровану якість як сценічно-образну культуру, що значно поліпшить їх здібності та навички, сприятиме успіху у проведенні музично-педагогічної роботи в школах та самостійній творчій діяльності.

Ключові слова: народні колективи, музикант, мистецтво, традиції, фольклор, естрадно-сценічна сфера.

Vihula Valentyna, Honored Worker of Ukraine Culture, Lecturer of the Department of Art Disciplines, Uzhhorod Institute of Culture and Arts; Hanulych Tetiana, Lecturer of the Department of Art Disciplines, Uzhhorod Institute of Culture and Arts; Tsanko Yevgen, Lecturer of the Department of Art Disciplines, Uzhhorod Institute of Culture and Arts; Karbovanets Oleksandr, Lecturer of the Department of Art Disciplines, Uzhhorod Institute of Culture and Arts

The problem of stage culture in amateur vocal-instrumental group

The purpose of the article. The aim of the article is to identify and reveal aspects of the development of amateur vocal art, the qualities of a musician and teacher who are aware of the values of artistic action and fully immerse, perceive, feel and immerse themselves in the content of works. The urgency of the problem is due to the fact that the training of future musicians and teachers should be based on their competence and awareness, which will lead to the quality professional training of amateurs in vocal and instrumental groups who will have fundamental abilities and master the art of seeing, creating and feeling. **Methodology.** Leading methods of research of this problem are methods of analysis, synthesis, comparison, and historical comparison, which will help to recognize the features and professional competencies and skills that make up the stage culture of an individual member of an amateur folk group, revealing issues from a broader paradigm to narrower and clearer understanding systems. **Scientific novelty.** The article reveals and substantiates the essence of the concept of "stage culture", current trends in vocational training, considers the theoretical foundations of this set of qualities, its impact on teaching and the gradual formation of structural components of the phenomenon, its relationship with amateur and folk vocal and instrumental teams; components of stage culture, ways of its formation in artists and its influence on folklore and folk art are revealed. **Conclusions.** The materials of the article are of the practical and theoretical value for students, future teachers, music teachers, artists, vocalists, and other artists who are engaged in professional and personal self-development and want to have such an integrated quality as stage culture that will significantly improve their abilities and skills. will contribute to the success of music and pedagogical work in schools and independent creative activity.

Keywords: folk groups, musician, art, traditions, folklore, pop and stage sphere.

Актуальність теми дослідження. Останнім часом розвиток рівня сценічної культури набуває поширення, адже збільшується кількість аматорських народних колективів, які повинні себе добре зарекомендувати. Важливим в сучасному суспільстві стають тенденції забезпечення професійної підготовки майбутніх вокалістів. Проблема становлення сценічної культури в аматорському вокально-інструментальному колективі є актуальною, адже у сучасному суспільстві аматорська творчість доступна різним категоріям населення, які мають можливість проявити себе, але не всі мають певні навички та здібності, тому саме вивчення сценічної культури допоможе досягти успіху.

Величезна кількість матеріалу з вокальної проблематики дуже пов'язана з естрадним та хоровим виконанням, що свідчить про актуальність поданого феномену [1]. Цільовим мотивом статті постає питання про теоретичні та практичні основи підготовки професійних музикантів та вокалістів-аматорів у мистецтві. Зокрема, варто показати важливість розвитку сценічної культури, її вплив на музикантів та народну творчість [2]. Сучасні тенденції забезпечення професійної підготовки вокалістів виявляють цілісність і взаємозалежність процесу формування професійної майстерності та підготовки студентів університету до практичної діяльності в сучасних умовах. Це вимагає нових форм і методів професійного становлення майбутніх співаків.

Останні дослідження та публікації базуються на працях науковців і включають в себе аспекти філософського, психологічного та педагогічного характеру [3]. Деякі з досліджень наголошують на особливій ролі співу в системі музично-естетичного виховання особистості [4]. Народне пісенне виконавство викликало інтерес багатьох науковців та педагогів, адже це актуальний національно-культурний феномен. Народний вокал став актуальною проблемою дослідження [5-7]. Вокальні ансамблі та національна пісенна традиція, її роль у контексті сучасного фольклору стали доволі поширеними питаннями вивчення у сучасному музичному мистецтві [8; 9]. Мистецтво українських диригентів, вокалістів, музикантів, режисерів, співаків є доволі впливовим у всесвітній сфері камерної та оперної музики [2]. Актуальність проблеми також постає через те, що збільшується популяризація народної творчості, відбувається відродження народних ремесл, науковці захоплюються збиранням предметів старовинного побуту, вивченням фольклору, автентичної музики і танців.

Мета статті полягає в тому, щоб виявити та розкрити аспекти розвитку вокального аматорського мистецтва, якостей музиканта та педагога, які усвідомлюють цінності мистецької дії та повністю заглиблюються, сприймають, відчувають та поринають у зміст творів.

Методологія дослідження. У процесі дослідження були використані наступні методи: теоретичні методи (аналіз даних про сценічну культуру; абстрагування; синтез інформації та її подальша конкретизація; дедуктивний та індуктивний методи; метод порівняння (тенденцій розвитку сценічної культури і підходів її навчання) та інтерпретації); діагностичні (бесіда з майбутніми викладачами музикантами-аматорами, колективами, які зацікавлені в саморозвитку та підвищенні кваліфікаційних навичок); методи графічного зображення знайдених результатів (порівняльні таблиці та діаграми). Під час написання було розглянуто багато дослідників та їх робіт, особливо щодо впливу фольклору на сценічну культуру [10]. Було доведено, що участь у фольклорних фестивалях постає важливим етапом формування сценічної культури учасника народно-співочого колективу. Учасники фольклорного ансамблю можуть отримати досвід публічних виступів і сформувати сценічну культуру. Було з'ясовано, що у процесі концертної діяльності проявляються позитивні особистісні якості (сила волі, сміливість, завзятість). Досліджено вокально-виконавську творчу діяльність, яка має певну відмінність та особливість, що і складає образ аматорського колективу. Крім того, варто не лише відчувати музику, а й аналізувати її, вміти інтерпретувати образи, почуття та ідеї. Під час вивчення джерел було визначено, що варто розвивати та навчати аматорів сценічній культурі, що допоможе їм удосконалювати техніку та прийоми виконання [11].

Виклад основного матеріалу. Вокально-сценічна культура є доволі різнобічним поняттям, адже воно поєднує систему артикуляції, дикції, побудови фраз, емоційної насиченості співу, ідеалізує та гармонізує емоційний компонент, комунікативну сферу музикантів, збільшує рівень резистентності до стресів, розширює можливості особистості. Саме від рівня вокально-сценічної культури залежить творча направленість людини, її здібності, особливе ставлення до світу та людей. Вокальна культура є цілеспрямованим процесом, коли людина отримує певні культурні норми, засвоює цінності та виховує естетичне ставлення до реальності та розуміє музичне мистецтво через призму вокальної діяльності. Сценічна культура формується на основі відповідності виконуваного репертуару і виконавських та вікових особливостей, музичного супроводу виступу та реалізації художнього задуму аматора [12].

Важливими компонентами вокально-сценічної культури є мотиваційний (захопленість світом, інтерес виконавців, спрямованість до самовдосконалення, пізнання традицій народу), когнітивний (інтелектуальні знання, вміння, навички у сфері оволодіння сценічною культурою, здатність об'єктивно оцінити набутий сценічно-виконавський досвід), творчий (художнє бачення автора, його вміння інтерпретувати образ і донести відчуття до аудиторії). Тобто, вокально-сценічна культура – це комплексна система здібностей, якостей та вмінь в галузі музичного мистецтва вокально-інструментальних колективів та використання свого художнього потенціалу для успішного саморозвитку. Сучасний етап музичного виховання аматорських колективів є основою духовно-морального розвитку музикантів, коли проблема ціннісних орієнтацій розглядається як найважливіший елемент внутрішньої структури особистості, що і допомагає орієнтуватися в матеріальному та духовному світі суспільства [13].

Аматорство – це соціокультурний феномен. Такі колективи складаються з музикантів, які не здобули професійної освіти, а є просто прихильниками народної музики та фольклору. Сучасне аматорство базується на зразках творчості, які досягли високого рівня і стали досягненнями культури завдяки професійним методам. У репертуарі непрофесійних колективів важливим постають фольклор та народна творчість, пісні, танці, народна інструментальна музика, які засвоєні через професійне мистецтво та певні методи поширення, а саме: ноти, радіо, Інтернет, різноманітні збірники народної творчості. Тобто, сучасне аматорство розвивається у фольклорному руслі і засвоює вплив професійного мистецтва [14].

У XIX ст. в українському суспільстві всі колективи могли гастролювати, адже відбувалося стрімке збільшення кількості аматорських колективів. У Галичині концертно-гастрольні поїздки були створені колективом «Дружній лихвар», членами академічного братства, сільським хором тощо. На Наддніпрянщині аматорські вокально-інструментальні колективи розвивалися та набували поширення під впливом діяльності М. Лисенка [15]. Народна творчість пов'язана із професійним мистецтвом колективів, адже її розвиток перебуває під впливом історичного розвитку, має певну специфічність, що зумовлено соціокультурним впливом. Народну культуру науковці поділяють на матеріальну й

духовну, адже не можна вивчати обрядові пісні без атрибутики та знання їх функцій. Народна культура твориться людиною, а її творча діяльність створює фольклор, який стає виявом мистецьких здібностей людини. Аматорські вокально-інструментальні колективи діють на основі синтезу сюжетів авторського мистецтва, особливостей вокального виконання, що розбавляється експресивністю, фольклорною стилістикою та має ціннісний мотив впливу на людину. Важливими чинниками функціонування таких колективів є наявність певного репертуару, матеріальної бази, керівника та своєрідної манери виконання. Важливим постає сам етап виконання пісні, коли колективи використовують синтез вокальних здібностей, акторські прийоми та елементи сценічної творчості (погляд, жести та пластика). Формування сценічної культури у аматорських народних колективів мають базуватися на збагаченні знань з теорії музики і формуванні творчого потенціалу виконавців, їх навичок імпровізаційності, інтерпретації, музичності, креативності та артистизму.

Аналіз педагогічної практики показує, що формування та розвиток сценічної культури у аматорських вокально-інструментальних колективах допомагає розбудувати художньо-естетичний смак музикантів, пробудити інтерес, стати способом самовираження, що виражається у метапредметних, музично-предметних та особистісних результатах. Важливими особливостями формування сценічної культури народних колективів є процес імпровізації, де музикант передбачає зміст музичного твору, його репертуар, специфічні прийоми, що передає художні образи. Імпровізаційність поєднує в собі сценічну, вокальну та інтерпретаційну майстерність. Під час формування сценічної культури важливим постає створення комунікативного зв'язку під час освітньої комунікації. Також, повинна бути міждисциплінарність вокального розвитку, де відбувається застосування різних наук, теорій, дисциплін та негедоністичного ефекту. З-поміж особливостей вокальної підготовки майбутніх колективів, які зображені у наукових працях, можна виділити різноманітні підходи (Рисунок 1) [16].

Незважаючи на достатньо аргументовані положення вчених щодо формування сценічної культури у аматорських колективів, необхідно зазначити, що для цього варто використовувати набір форм і методів, традиційних та сучасних чи інтерактивних,

проводити структурування наповнення дисциплін вокального спрямування з нахилом на інтерпретацію образності на основі вокально-педагогічної майстерності. Важливим аспектом постає організація навчання з формування інтерпретаційних навичок, акторських умінь на основі міждисциплінарного підходу.

Досліджуючи питання розвитку сценічної культури у сучасній мистецько-педагогічній освіті та діяльності аматорських народних колективів, варто узагальнити засади формування компетентностей музикантів. У педагогічних дослідженнях з теорії і практики музичного мистецтва проблема розвитку сценічної культури досліджувалася відповідно до специфіки впливу на професійність аматорів-музикантів, їх майбутній розвиток та покращення окремих професійних якостей. Різноманітність мистецтва надає людині здатність спробувати втілити свою діяльність у музиці. Крім того, причиною виникнення мистецтва та його різновидів є гармонійний розвиток різноманітних цінностей, які створюють мистецьку культуру суспільства, що перетворює мистецтво у соціальне явище. Соціальність мистецтва є відображення соціальних механізмів та соціального існування, що можна визначити вивчаючи вплив соціуму на створення музики [17]. Більшість колективів не можуть якісно інтерпретувати та сценічно представляти музичні образи, відтворювати їх естетику та образність, співвідносити їх з реальністю, моральними цінностями та філософією суспільного буття сучасності [16]. Дослідження свідчить, що підготовка музикантів та педагогів повинна базуватися на певних формах та методах з урахуванням вокально-професійної підготовки, принципів формування сценічно-образної культури, щоб музиканти та колективи несли мистецько-культурні цінності у суспільство.

Дотичними до досліджуваної проблеми є праці науковців та педагогів, де поняття «сценічна культура» розкривається наче історично зумовлений феномен [18]; обґрунтовано різноманітні теоретичні засади мистецької освіти [19]; переглянуто та визначено специфіку взаємодії культури та освіти [20]; проаналізовано специфіку та методи професійної підготовки майбутніх музикантів [21]; визначено ідею формування професійної компетентності та сценічної культури колективів-аматорів [12]; досліджено специфіку формування художньо-сценічної культури [22]; узагальнено та систематизовано

проблеми втілення характеру у професійній (педагогічній, вокальній, театральній) діяльності [23]. У дослідженні було розглянуто інструментально-вокальне мистецтво в аспектах аматорського виконавства та освіти і зосереджено увагу на основних практичних та теоретичних ідеях виконавської майстерності. Крім того, частиною дослідження було

виділити компетентність музикантів та їх обізнаність у сценічній культурі. Виникає чітка необхідність переосмислення усталених поглядів на культивування вокалістів під час навчального процесу, інтеграції нових технологій та підходів, переоцінки принципів, які спрямовані на перетворення аматорів на фахівців.

Рис. 1. Характерні риси вокальної підготовки народних колективів

Цікавим постає дослідження розвитку аматорського мистецтва в Україні [24]. Було визначено, що під час подорожей аматорських колективів на міжнародні конкурси за кордон розширюється творче спілкування і керівників, і музикальних колективів. Крім того, збільшується інтернаціональний зв'язок та взаємообмін традиціями. Таким чином, дослідник виділив ряд проблем в діяльності аматорських колективів. Основними з них є розбіжність деталей одягу з музикою; невідповідність манери та лексики подачі з композицією та тематикою; хаотична побудова твору; невитримані регіональні особливості

вокально-інструментальних колективів; не приділяється увага походженню музики та правильній подачі, синхронності звучання інструментів; невідповідність підготовки, технічного рівня музикантів-аматорів; невідповідність вікової категорії виконавців і складності музичного твору.

У 2016 році проводили педагогічний експеримент щодо розвитку вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів [22]. У дослідженні приймали участь студенти I-V курсів Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С.Сковороди. Умови експерименту були

природними, без порушення навчального процесу та логічного ходу дій. Експериментальне навчання проводилося на факультеті мистецтв. За результатами констатуючого експерименту було встановлено характер уявлень студентів про сутність вокально-сценічної культури, її склад та смислове значення. З цією метою проводилося тестування та анкетування

студентів. За результатами анкетування виявлено, що більшість з них не знають, що таке «сценічна культура» та неправильно інтерпретують її значення (58%). Лише 22% студентів вказали основні компоненти сценічної культури (особистісний, діяльнісний, пізнавальний), 20% опитаних майже наблизилися до вірного визначення смислу поданого терміну (Рисунок 2).

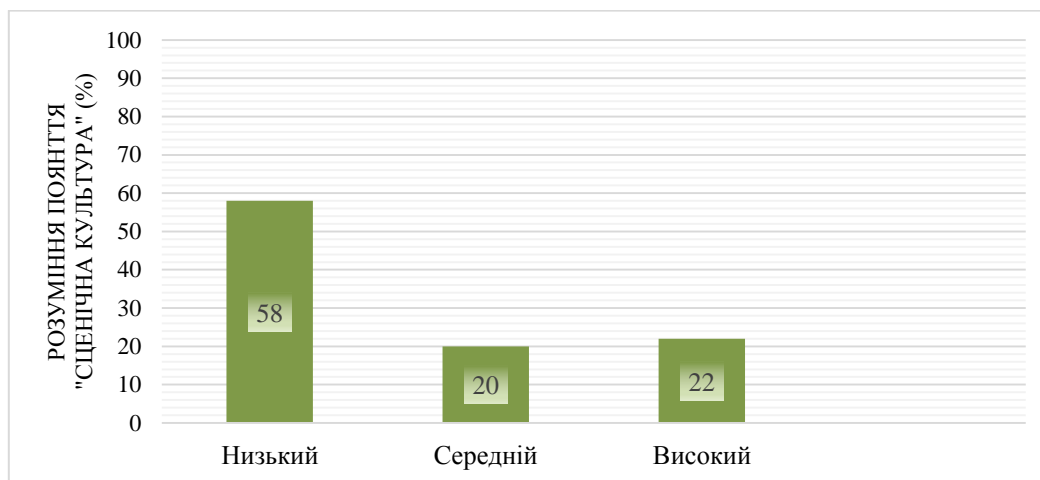

Рисунок 2. Результати педагогічного експерименту

Деякі студенти початкових курсів зазначали, що вокально-сценічна культура є свого роду музичною культурою (24%). Інші 17% назвали це сценічною культурою, а 13% виступили за ідею, що це синтез особистісних якостей і знань чи комплекс індивідуальних навичок та рис, що допомагає викладачу викладати свій предмет (11%). Як висновок, старші курси є більш обізнаними та можуть дати більш конкретну відповідь на питання про вокально-сценічну культуру. Загалом 11% старшокурсників мають недостатні знання та навички, нечіткі уявлення про сутність вокально-сценічної культури, що значно впливає на рівень їхньої фахової та професійної компетентності. Варто зазначити, що позитивними наслідками експерименту є яскравий прояв функціональних компонентів, а саме: сформованість пізнавального мотиву, який вплинув на аналіз та оцінку досвіду, діяльності та психологічні особливості музикантів. Варто зазначити думку, що культура – це життя, яке рухливе і змінне. Вона зазнає змін, інтегрується в суспільстві та відображається в культурі особистості. У дискурсі теорії і практики музичного мистецтва наявний спектр праць, які присвячені вивченню компетентностей, які повинен мати музикант-аматор [25].

Важливим постає дослідження з рівня сформованості сценічної культури, де аналізували знання студентів щодо цього питання, проводили бесіди, щоб розкрити проблему у контексті взаємодії різних наук, дисциплін і різновидів мистецтва. Дослідниця зазначає, що однією з форм розвитку сценічної-культури є впровадження дисциплін, яка буде формувати розуміння правильної постановки та використання голосу, виробляти можливість використання свободи під час створення твору, його інтерпретації та сприятиме синтезу класичної, народної та естрадної манери співу. Також, була використана певна методика Т.Д. Дубовицької [26], що дозволило з'ясувати рівень сценічно-образної культури на основі когнітивних показників опитуваних. Результати свідчили про те, що більшість мають середній рівень професійного спрямування, нечітко бачать майбутнє і не приділяють достатньо уваги саморозвитку у музичному мистецтві, що впливає на розвиток неякісної музичної творчості. Як результат, були проведені семінарські заняття з дисциплін, присвячених вокальній підготовці, і було використано метод дискусії з проблем сценічної культури, що сприяло розвитку та активізації творчого потенціалу діячів музичного мистецтва.

У процесі вивчення розвитку аматорських народних колективів варто зазначити, що розвиток українського вокально-інструментального мистецтва у другій половині ХХ ст. – на початку ХХІ ст. поєднав у собі аматорське та професіональне, що і стало основою для нефольклорної музики. Відомо, що проблемою вивчення народних аматорських колективів та сценічної культури займався В.О. Жадько [27], який аналізував майстерність виконання народних колективів, які продовжували традицію українських вокальних шкіл. Вони розуміли і чітко передавали творчий задум композитора, власні думки, емоції та додавали власної інтерпретації. Було охарактеризовано особливості вокальної підготовки народних колективів і виявлено, що важливим є індивідуальний підхід до впровадження сценічної культури, увага до формування голосу, часткова практична ілюстрація, вокальні та дихальні вправи, показ співацької опори та способів звукоутворення.

Висновки. Формування сценічної культури майбутніх музикантів-аматорів, народних колективів, студентів-вокалістів є особливо актуальним та важливим питанням, адже саме цей аспект творчого розвитку вплине на профорієнтацію та самовизначенням у майбутньому. Важливим є організація процесу навчання з використанням народних музичних інструментів, сольного співу, хорового диригування тощо. Тобто, сценічна культура допомагає колективам не лише здобути першочергові та фундаментальні навички, але й оволодіти необхідними професійними знаннями. Це поняття є складним інтегрованим та особистісним утворенням, яке гармонійно поєднує різноманітні компоненти. Сценічна культура складається з когнітивного і мотиваційного компонентів, які стають професійною основою поняття. Крім того, важливими є особистісний та діяльнісний компонент, які підвищують рівень сценічної культури музикантів та сприяють її формуванню.

Важливо зазначити, що, незважаючи на фінансово-економічні проблеми в Україні, недостатній розвиток комплексу культурних заходів, відсутність національних програм культурного розвитку, сфера сучасного народного аматорського мистецтва має інтенсивне музичне життя, з високим рівнем виконавської майстерності та активною композиторською діяльністю. Формування сценічної культури формується поступово та вимагає постійної цілеспрямованої роботи.

Особливої уваги варто приділяти постановці голосу, сценічній культурі колективів, творчій майстерності, основам акторської майстерності та мовній культурі музикантів-любителів. Кожен виконавець має постійно самовдосконалюватися, бути тактовним, мати вокальні здібності та обдарованість. Матеріали даної статті можуть бути корисними для майбутніх викладачів музика, виконавців-аматорів, вокалістів, народних музикальних колективів та музикантів, які хочуть досягти саморозвитку та отримати визнання на основі вивчення сценічної культури. Також, матеріали поданої статті можна використовувати під час навчання студентів музичних факультетів, щоб вони отримали повноцінне розуміння важливості виконання музичних творів.

Література

1. Antonini Philippe R., Güsewell A. La simulation de concours d'orchestre: Analyse qualitative et située de l'activité des musiciens // Les Cahiers de la Société Québécoise de Recherche en Musique. 2016. Vol. 17, No. 1. P. 71-82.
2. Cherneta T. Theory and practice of professional vocalists training in postsecondary institutions of Ukraine // Fundamental and Applied Researches in Practice of Leading Scientific Schools. 2018. Vol. 26, No. 2. P. 266-270.
3. Cohen S., Bodner E. The relationship between flow and music performance anxiety amongst professional classical orchestral musicians // Psychology of Music. 2019. Vol. 47, No. 3. P. 420-435.
4. Шнуренко Т. В. Аматорство як основа організації народних пісенних колективів: потенціал розвитку та вкорінення у практику виконавства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/198/192> (дата звернення: 27.07.2021).
5. Kirdienė G. Lithuanian folklore or folk-like bands that include fiddle and their cultural permissibility (1950-1990) // Studia Instrumentorum Musicae Popularis. 2017. Vol. 5. P. 183-200.
6. Агаркова Г. О. Художнє аматорство як культуротворчий феномен: особливості історичної динаміки // Філософія. 2014. Т. 2. С. 120-126.
7. Постевка Г. І. Европейський вектор розвитку музикального образования на Буковині (кінець ХІХ – 30-е гг. ХХ в.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/evropeyskiy-vektor-razvitiya-muzykalnogo-obrazovaniya-na-bukovine-konets-hih-30-e-gg-hh-v> (дата звернення: 28.07.2021).
8. Павленко І. Я. Українське народне багатоголосся як маркер національної пісенної традиції Київщини // Реалізація Конвенції про

охорону нематеріальної культурної спадщини: результати та перспективи. Збірник наукових праць із матеріалів другої Всеукраїнської науково-практичної конференції / за заг. ред. О.А. Буценко. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. С. 67-73.

9. Фурдичко А. Регіональні вторинні музичні колективи як складова фольклористичного руху України кінця 20 – початку 21 століття // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті. 2017. Т. 3. С. 124-131.

10. Воробьева А. В., Путиловская В. В. Формирование сценической культуры участника народно-певческого коллектива средствами фестивального творчества // Этнокультурная деятельность в современных образовательных организациях и учреждениях культуры: опыт, проблемы, перспективы. Материалы Международной научно-практической конференции / за заг. ред. Т.И. Бакланова, М.Г. Кайтанджян, Н.А. Опарина. Чебоксары: Интерактив плюс, 2017. С. 99-102.

11. Лавринцев А. П. Формування вокальних шкіл естрадного співу в історичному дискурсі української музичної педагогіки // Вісник післядипломної освіти. 2017. Т. 4. С. 99-108.

12. Kratus J. A. Return to amateurism in music education // Music Educators Journal. 2019. Vol. 106, No. 1. P. 31-37.

13. Бітько Н. Г. Формування ціннісних орієнтацій у студентів-вокалістів // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2021. Т. 195. С. 154-159.

14. Добронравова С. А., Шевченко В. В. Розвиток народного хорового виконавства в суспільстві на сучасному етапі // Культура України. 2018. Т. 61. С. 41-52.

15. Доріневська В. С. Деякі питання сценічного втілення народної пісні // Молодий вчений. 2017. Т. 10, № 50. С. 258-261.

16. Косінська Н. Л. Методика формування сценічно-образної культури майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки. – Київ: Київський Університет імені Бориса Грінченка, 2021. 279 с.

17. Gaggioli A., Chirico A., Mazzoni E., Milani L., Riva G. Networked flow in musical bands // Psychology of Music. 2017. Vol. 45, No. 2. P. 283-297.

18. Абдуллин Э. Методология педагогики музыкального образования. – Москва: ГРАФПРЭСС, 2010. 362 с.

19. Олексюк О. М. Педагогічний наратив у професійній підготовці майбутнього вчителя музичного мистецтва // Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. 2018. Т. 163. С. 12-15.

20. Кремень В. Г. Енциклопедія освіти. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

21. Овчаренко Н. А. Професійна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до вокально-педагогічної діяльності: методологічний

аспект // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. 2016. Т. 137. С. 263-266.

22. Ткаченко Т. В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних вузів. Харків: Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, 2016. 307 с.

23. Гмиріна С. В. Формування ціннісних орієнтацій студентів-вокалістів у процесі фахової підготовки в університеті // Педагогічна освіта: теорія і практика. 2020. Т. 28. С. 235-244.

24. Дорошенко В. Проблемы аматорского творчества в народно-сценической хореографии Украины на современном этапе // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті. 2013. Т. 2. С. 25-28.

25. Рудницька О. П. Методична система підготовки до просвітницької діяльності зі школярами майбутніх учителів музичного мистецтва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2020. Т. 2. С. 393-404.

26. Дубовицкая Т. Д. Диагностика уровня профессиональной направленности студентов // Психологическая наука и образование. 2004. Т. 9, № 2. С. 82-86.

27. Жадько В. О. Музичний народний спів як основа українського фольклорного мистецтва // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2013. Т. 37. С. 188-191.

References

1. Antonini Philippe, R., Güsewell, A. (2016). La simulation de concours d'orchestre: Analyse qualitative et située de l'activité des musiciens. Les Cahiers de la Société Québécoise de Recherche en Musique. Vol. 17, No 1. (pp. 71-82). [in French].

2. Cherneta, T. (2018). Theory and practice of professional vocalists training in postsecondary institutions of Ukraine. Fundamental and Applied Researches in Practice of Leading Scientific Schools. Vol. 26, No 2. (pp. 266-270).

3. Cohen, S., Bodner, E. (2019). The relationship between flow and music performance anxiety amongst professional classical orchestral musicians. Psychology of Music. Vol. 47, No 3. (pp. 420-435).

4. Shnurenko, T. V. (2021). Amateurism as a basis for the organization of folk song groups: The potential for development and rooting in the practice of performance. <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/198/192> [in Ukrainian].

5. Kirdienė, G. (2017). Lithuanian folklore or folk-like bands that include fiddle and their cultural permissibility (1950-1990). Studia Instrumentorum Musicae Popularis. No 5. (pp. 183-200).

6. Agarkova, G. O. (2014). Artistic amateurism as a cultural phenomenon: Features of historical dynamics. Philosophy. No 2. (pp. 120-126). [in Ukrainian].

7. Postevka, G. I. (2014). European vector of development of music education in Bukovina (late 19th – 30s of the 20th century). <https://cyberleninka.ru/article/n/evropeyskiy-vektor-razvitiya-muzykalnogo-obrazovaniya-na-bukovine-konets-hih-30-e-gg-hh-v> [in Russian].
8. Pavlenko, I. Ya. (2016). Ukrainian folk polyphony as a marker of the national song tradition of Kyiv region. In: O.A. Butsenko (Ed.), Implementation of the Convention for the safeguarding of the intangible cultural heritage: Results and prospects. Collection of scientific papers on the proceedings of the second All-Ukrainian scientific and practical conference (pp.67-73). Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv [in Ukrainian].
9. Furdichko, A. (2017). Regional secondary music groups as a component of the folklore movement of Ukraine in the late 20th and early 21st centuries. Traditions and Innovations in Higher Architectural and Artistic Education. No 3. (pp. 124-131). [in Ukrainian].
10. Vorobieva, A. V., Putilovskaya, V. V. (2017). Formation of stage culture of the participant of national singing collective by means of festival creativity. In: T.I. Baklanova, M.G. Kaytanjyan, N.A. Oparina (Eds.), Ethnocultural activity in modern educational organizations and cultural institutions: Experience, problems, prospects. Materials of the International scientific-practical conference (pp. 99-102). Cheboksary: Interaktiv plyus [in Russian].
11. Lavrinets, A. P. (2017). Formation of vocal schools of pop singing in the historical discourse of Ukrainian music pedagogy. Bulletin of Postgraduate Education. No 4. (pp. 99-108). [in Ukrainian].
12. Kratus, J. A. (2019). Return to amateurism in music education. Music Educators Journal. Vol. 106, No 1. (pp. 31-37).
13. Bitko, N. G. (2021). Formation of value orientations in students-vocalists. Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences. No 195. (pp. 154-159). [in Ukrainian].
14. Dobronravova, S. A., Shevchenko, V.V. (2018). Development of folk choral performance in society at the present stage. Culture of Ukraine. No 61. (pp. 41-52). [in Ukrainian].
15. Dorinevska, V. S. (2017). Some questions of the stage embodiment of a folk song. Young Scientist. Vol. 10, No 50. (pp. 258-261). [in Ukrainian].
16. Kosinska, N. L. (2021). Methods of forming the stage-image culture of future music teachers in the process of vocal training. Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv University [in Ukrainian].
17. Gaggioli, A., Chirico, A., Mazzoni, E., Milani, L., Riva, G. (2017). Networked flow in musical bands. Psychology of Music. Vol. 45, No 2. (pp. 283-297).
18. Abdullin, E. (2010). Methodology of pedagogy of music education. Moscow: GRAFPRESS [in Russian].
19. Oleksyuk, O. M. (2018). Pedagogical narrative in the professional training of future music teachers. Scientific notes of the Central Ukrainian State Pedagogical University named after Volodymyr Vynnychenko. No 163. (pp. 12-15). [in Ukrainian].
20. Kremen, V. G. (Ed.). (2008). Encyclopedia of education. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
21. Ovcharenko, N. A. (2016). Professional training of future teachers of music for vocal and pedagogical activities: Methodological aspect. Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences. No 137. (pp. 263-266). [in Ukrainian].
22. Tkachenko, T. V. (2016). Formation of vocal and stage culture of students of art faculties of pedagogical universities. Kharkiv: H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University [in Ukrainian].
23. Hmyrina, S. V. (2020). Formation of value orientations of students-vocalists in the process of professional training at the university. Pedagogical Education: Theory and Practice. No 28. (pp. 235-244). [in Ukrainian].
24. Doroshenko, V. (2013). Problems of amateur art in folk-stage choreography of Ukraine at the present stage. Traditions and Innovations in Higher Architectural and Artistic Education. No 2. (pp. 25-28). [in Russian].
25. Rudnytska, O. P. (2020). Methodical system of preparation for educational activities with students of future music teachers. Pedagogical Sciences: Theory, History, Innovative Technologies. No 2. (pp. 393-404). [in Ukrainian].
26. Dubovitskaya, T. D. (2004). Diagnostics of the level of professional orientation of students. Psychological Science and Education. Vol. 9, No 2. (pp. 82-86). [in Russian].
27. Zhadko, V. O. (2013). Musical folk singing as the basis of Ukrainian folk art. Scientific Works of the Historical Faculty of Zaporizhia National University. No 37. (pp. 188-191). [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 29.09.2021
Отримано після доопрацювання 18.10.2021
Прийнято до друку 29.10.2021*